

Miljøverndepartementet

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
04/7815 DIR-ARTS-SJ
Arkivkode:
452.4

Dato:
16.11.2004

Oversendelse av rapport fra arbeidsgruppe om fiskerettshavernes organisering ved lokal, driftsplanbasert forvaltning

Vedlagt oversendes rapport fra arbeidsgruppen som har gjennomgått rettighetshavernes organisering ved lokal, driftsplanbasert forvaltning. Arbeidsgruppen har konsentrert sitt arbeid om problemstillinger knyttet til organisering av rettighetshaverne i lakseførende vassdrag fordi de er i disse vassdragene de største utfordringene ligger med hensyn til organisering.

Direktoratet er i hovedsak enig i de konklusjoner arbeidsgruppen har kommet frem til. Vi vil imidlertid kommentere en del sentrale punkter i gruppens tilrådinger og fremme egne synspunkter på enkelte områder.

Arbeidsgruppen foreslår ingen radikale endringer i dagens system og forutsetter at videreutviklingen av lokal forvaltning av fiskeressursene i vassdrag baseres på frivillighet på rettighetshaversiden. Dette innebærer at utvidet lokal forvaltning, som omfatter både mer ansvar og større innflytelse enn etter dagens system, blir et tilbud til rettighetshavere som organiserer seg på en forpliktende måte, fortrinnsvis ved flertallsvedtak. Fylkesmannen vil da fortsatt ha hovedansvaret for fiskeforvaltningen i vassdrag hvor det ikke etableres forpliktende samarbeid, og/eller vassdrag hvor rettighetshaverne ikke ønsker å ta det særlige ansvar for forvaltningen som kreves.

Direktoratet deler arbeidsgruppens vurdering om at det ikke er formålstjenlig med et generelt påbud om obligatorisk organisering av rettighetshaverne og at en modell som den foreslåtte er mest hensiktsmessig. Vi viser i den forbindelse til at vi har ca 1250 vassdrag med anadrome laksefisk i Norge, hvorav ca 650 har laks. Mange av disse vassdragene er små og har et begrenset potensial når det gjelder økonomisk utnyttning av fiskeressursene. Vi viser også til at miljøvernmyndighetene allerede har hjemmel til å pålegge rettighetshaverne å gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene. Denne hjemmelen bør, om nødvendig, benyttes i alle vassdrag hvor staten bidrar med betydelige økonomiske midler på tiltakssiden, for eksempel forsuredde vassdrag som kalkes med statlige midler og vassdrag som behandles mot lakseparasitten *G. salaris*. I tillegg bør et slikt pålegg som hovedregel gis for vassdrag som inngår i ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. I forbindelse med det pågående lovrevisjonsarbeidet bør det vurderes om hjemmelen til å pålegge

Besøksadresse:

Tungasletta 2

Postadresse:

N-7485 Trondheim

Telefon:

73 58 05 00

Telefaks:

73 58 05 01

Videokonf:

73 90 51 40

Internett:

www.dirnat.no

E-post:

Postmottak@dirnat.no

Saksbehandler:

Stig Johansson

Telefon:

73 58 07 17

rettighetshaverne å gå sammen om felles forvaltning bør presiseres slik at det fremgår at felles forvaltning skal organiseres etter reglene for flertallsvedtak.

Utvidet lokal forvaltning skal etter arbeidsgruppens forslag baseres på driftsplaner. Gruppen foreslår ingen godkjenningsordning for disse planene. Felles organisering er en forutsetning for lokal forvaltning av fiskeressursene, mens driftsplanen er "kontrakten" mellom offentlig forvaltning og rettighetshaverne. Etter direktoratets vurdering er det derfor nødvendig at det etableres en godkjenningsordning for deler av driftsplanen. Opplegg for sentrale forhold som fangsstatistikk, overvåking og oppsyn bør gjennomgås og godkjennes av Fylkesmannen.

Arbeidsgruppen identifiserer fastsetting av andeler i fisket som det største problemet i forhold til å etablere felles forvaltning av fiskeressursene. Andel i fisket legges til grunn for stemmevektning og fordeling av utgifter til tiltak og drift av fellesordningen. Den enkelte rettighetshavers andel i fisket kan ikke fastsettes ved flertallsvedtak. Skal rettighetshaverne selv fastsette andeler i fisket, forutsetter dette at *samtlig*e rettighetshavere aksepterer et fremlagt forslag og formaliserer andelsfastsettingen gjennom en bindende avtale. Dersom rettighetshaverne ikke blir enige, må jordskifteretten fastsette den enkelte rettighetshavers andel i fisket.

Arbeidsgruppen foreslår at denne ordningen videreføres. I tillegg foreslår gruppen at det etableres en ordning med bruk av sakkyndig til å forestå andelsfastsettelsen på frivillig grunnlag når konfliktnivået på forhånd er lavt og det er overveiende sannsynlig at samtlige rettighetshavere vil akseptere resultatet.

Direktoratet støtter forslaget om å etablere en ordning med bruk av sakkyndig til å fastsette andeler i fisket. Vi mener imidlertid at det bør vurderes om en slik ordning skal forankres i regelverket som en obligatorisk fremgangsmåte når rettighetshaverne selv ikke kommer til enighet om andelsfastsettingen. Vi kjenner til flere eksempler på at det har gått svært lang tid, i et enkelt tilfelle over seks år, fra en anmodning om fastsetting av andeler er sendt inn til saken er tatt under behandling av jordskifteretten. For å sikre planlagt fremdrift i arbeidet med lokal, driftsplanbasert forvaltning av fiskeressursene, er det viktig at prosessen ikke forsinkes på grunn av for liten kapasitet i jordskiftedomstolene. Dette bør, etter vår vurdering, drøftes med Jordskifteverket med tanke på å klargjøre de mulighetene som finnes innenfor dagens lovverk. Dersom det ikke er mulig å prioritere saker som angår fastsetting av andeler i fisket, bør det, som nevnt ovenfor, vurderes andre fremgangsmåter/virkemidler.

Videre gjør vi oppmerksom på følgende forhold:

- Arbeidsgruppen foreslår at krav som oppstår som følge av flertallsvedtak skal være direkte tvangsgrunnlag for utlegg. Hjemmel for dette mangler i forslaget til ny § 25.
- I vedlegg B, forskrift om organisering og drift av vassdrag, er det en feil i hjemmelshenvisningen. Forskriften må hjemles i § 25, tredje ledd, i forslaget til ny bestemmelse.

Med hilsen

Janne Solli
Direktør

Yngve Svarte
Direktør, artsavdelingen